

בַּתּוֹרִים צוֹאֲרֵךְ בַּתְּרוּזִים. בַּתּוֹרִים: כְּמָה דְכַתִּיב, תּוֹרֵי
 זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ וְגו'. בַּתְּרוּזִים: כְּמָה דְכַתִּיב, עִם
 נְקוּדוֹת הַכֶּסֶף. צוֹאֲרֵךְ, בְּכֻלָּא דְנוֹקְפֵא, דָּא
 מִטְרוּנִיתָא אֲשֶׁתְּכַח בִּי מִקְדָּשָׁא דְלַעִילָא, וִירוּשָׁלַם
 דְּלַתְתָּא (ס"א הוּא מִקְדָּשָׁא דְכֻלָּא) וּמִקְדָּשָׁא. וְכֻלָּ דָּא
 מְדַאֲתַבְסַמַת בְּדְכוּרָא, וְאֲתַעְבִּיד בְּלָלָא דְאָדָם, וְדָא
 הוּא כְּלָלָא דְמְהִימְנוּתָא. מָאִי מְהִימְנוּתָא. דְבְגִייה
 אֲשֶׁתְּכַח כָּל מְהִימְנוּתָא.

וְתֵאנָא, מָאִן דְּאֶקְרִי אָדָם, וְנִשְׁמַתָּא נִפְקַת מִיְהִי,
 וּמוֹת, אָסוּר לְמִינַת לִיָּה בְּנִיתָא, לְמַעַבְד
 לִיָּה לִינָה עַל אֲרַעָא, מִשּׁוּם יִקְרָא דְהֵאִי גּוֹפָא, דְּלֵא
 יִתְחַזֵּי בֵיה קְלָנָא, דְכַתִּיב, (תהלים מט) אָדָם בִּיקָר כֹּל
 יִלְיִן, אָדָם דְּהוּא יִקָּר מִכָּל יִקְרָא, כֹּל יִלְיִן. מָאִי
 טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּאִי יַעֲבִדוּן חֲכִי, נִמְשָׁל בְּפִתְמוֹת
 נְדָמוּ. מַה בְּעִירִי לָא הוּוּ בְּכֻלָּא דְאָדָם, וְלֵא אֲתַחַזֵּי
 בְּהוּ רוּחָא קְדִישָׁא, אוֹף תְּכָא כְּבַעִירִי, גּוֹפָא כְּלֵא
 רוּחָא, וְהֵאִי גּוֹפָא, דְּהוּא יִקְרָא דְכֻלָּא, לָא יִתְחַזֵּי בֵיה
 קְלָנָא.

וְתֵאנָא בְּעִנְיֵוֹתָא דְסַפְרָא, כָּל מָאִן דְּעָבִיד לִינָה
 לְהֵאִי גּוֹפָא קְדִישָׁא, כְּלֵא רוּחָא, עָבִיד

פְּנִימוֹתָא בְּנוּפָא דְעֵלְמִין. דְּהָא בְּנִין ^(דף קמ"ד ע"א) דָּא, דָּא, לָא
 עָבִיד לִינְה בְּאַתְרָא קְדִישָׁא, בְּאַרְעָא דְצַדִּיק יִלִּין בְּה,
 (ס"א דְכַתְרָא קְדִישָׁא דְמַלְכָא בְּאַרְעָא דְכַתִּיב (ישעיה א) צַדִּיק יִלִּין בְּה) מִשּׁוּם
 דְּהָאִי גּוּפָא יִקְרָא, אֲתִקְרִי דִּיוֹקְנָא דְמַלְכָא. וְאִי עָבִיד
 פִּיה לִינְה, הוּי כְּחַד מִן פְּעִירָא. (הַדָּא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים מט)
 נִמְשַׁל כְּבַהֲמוֹת (ע"כ) נִדְמוּ).

תָּאנָא, ^(בראשית ו) וַיֵּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם.
 (ס"א בְּנֵי הָאֱלֹהִים) אֵינּוֹן דְּאַטְמֶרוּ, וְנִפְלוּ בְּנוֹקְבָא
 דְּתַהוּמָא רַבָּא. אֶת בְּנוֹת הָאָדָם, (הָאָדָם הַיְדוּשׁ). וְכַתִּיב
 וַיִּלְדוּ לָהֶם הַמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם וְגו'. מִתְּהוּא
 דְּאַקְרִי עוֹלָם. כְּדַתְּנִינֵן יְמֵי עוֹלָם. אַנְשֵׁי הַשָּׁמַיִם, מְנַהוֹן
 נִפְקוּ רוּחִין וְשַׂדִּין לְעֵלְמָא, לְאַתְדַּבְּקָא בְּרִשְׁיַעֲיָא.

הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאַרְצָא, לְאַפְקָא אֵלִין אַחַרְנִין. דְּלָא
 הָווּ בְּאַרְצָא. הַנְּפִילִים: עו"א וְעו"א ל הָווּ
 בְּאַרְצָא. בְּנֵי הָאֱלֹהִים לָא הָווּ בְּאַרְצָא. וְרוּא הוּא
 וְכֹלָא אֲתַמַּר.

כְּתִיב ^(בראשית ו) וַיִּנְחָם יי כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּאַרְצָא,
 לְאַפְקָא אָדָם דְּלְעִילָא, דְּלָא הָווּ בְּאַרְצָא.
 וַיִּנְחָם יי הָאִי בּוֹעִיר אַפִּין אֲתַמַּר. וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבֹנו,
 וַיִּתְעַצֵּב לָא נְאֻמַּר. אֵלָא וַיִּתְעַצֵּב, אִי הוּא אֲתַתְעַצֵּב, דְּבִיָּה

תְּלִיָּא מְלִתָּא. לְאַפּוּקִי מִמָּאן דְּלֵא אֶתְעַצְב. אֶל לְבוֹ,
בְּלָבוֹ לָא כְּתִיב, אֶלֵא אֶל לְבוֹ. כְּמָאן דְּאֶתְעַצְב (וּמְקַבֵּל)
לְמֵאֲרִיחַ, דְּאֶחָזִי הָאִי לְלֵבָא דְּכָל לְבִין.

וַיֹּאמֶר יי אֶמְחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי
הָאָדָמָה וְגו'. לְאַפְקָא אָדָם דְּלַעִילָא. וְאִי
תִּימָא אָדָם דְּלִתְתָּא בְּלַחֲזוּדֵי. לָאו לְאַפְקָא כָּלֵל,
מִשּׁוּם דְּלֵא קָאִים דָּא בְּלֵא דָּא.

וְאֶלְמֵלָא חֲכָמָה סְתִימָא דְּכָלֵא, כְּלֵא אֶתְתַּקֵּן
כְּמִרְיֵשָׁא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (משלי ח) אֲנִי
חֲכָמָה שְׁכַנְתִּי עֲרֻמָּה. אֶל תְּקִרִי שְׁכַנְתִּי, אֶלֵא שְׁכַנְתִּי
(כ"א שִׁכְנָתִי).

וְאֶלְמֵלָא הָאִי תְקוּנָא דְּאָדָם, לָא קָאִים עֲלֵמָא.
הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (משלי ג) יי בְּחֲכָמָה יִסֹּד
אָרֶץ. וּכְתִיב (בראשית ו) וְנָח מִצָּא חֵן בְּעֵינֵי יי.

וְתֵאנָא, כְּלֵהוּן מוֹחִין תְּלִיין בְּהָאִי מוֹחָא. וְהַחֲכָמָה
הוּא כְּלֵלֵא דְּכָלֵא הוּא. וְדָא חֲכָמָה
סְתִימָא, דְּבָה אֶתְתַּקֵּיף וְאֶתְתַּקֵּן תְּקוּנָא דְּאָדָם,
לְאֶתְיִשְׁבָּא כְּלֵא עַל תְּקוּנִיהָ, כָּל חַד בְּאַתְרֵיהָ. הָדָא
הוּא דְּכְתִיב, (קהלת ז) הַחֲכָמָה תְּעוּז לְחֵכֶם מֵעֲשָׂרָה

שְׁלִיטִים, דְּאֵינוֹן תְּקוּנָא שְׁלִימָא דְאָדָם. וְאָדָם הוּא
 תְּקוּנָא דְלִגְנו, מְנִיחָה קָאִים רוּחָא. (הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמואל א טז)
 כִּי הָאָדָם יִרְאֶה לְעֵינָיִם וַיִּהְיֶה יִרְאֶה לְלֵבָב, דְּאִיהוּ בְלִגְנו לְגו).

וּבְהֵאֵי תְּקוּנָא דְאָדָם, אֶתְחַזֵּי שְׁלִימוּתָא מְהִימְנוּתָא
 דְּכֻלָּא, דְּקָאִים עַל פּוּרְסֵיִיא. דְּכְּתִיב, (יחזקאל א)
 וּדְמוּת כְּמִרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלֻמְעָלָה. וְכְּתִיב (דניאל ז)
 וְאָרוּ עִם עֵנָי שְׁמִיָּא כְּבַר אֲנָשׁ אֶתְהָ הוּא וְעַד עֵתִיק
 יוֹמִיָּא מְטָה וּקְדָמוּהֵי הַקְּרֻבוּהֵי. עַד כָּאֵן סְתִימָאֵן
 מְלִין, וּבְרִירֵן טַעְמִין. וּכְפָאָה חוּלְקִיָּה דְמָאֵן דִּידַע
 וַיִּשְׁנַח בְּחֹן, וְלֹא יִטְעִי בְּחֹן, דְּמְלִין אֵלִין לָא
 אֶתְיְהִיבוּ, אֵלָא לְמֵאֲרֵי מְדִין (מֵאֲרִין) וּמְחַצְדֵי חֻקְלָא,
 דְּעָאֵלוּ וְנִפְקוּ, דְּכְּתִיב, (הושע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל דִּרְכֵי יְיָ
 וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָם וּפּוֹשְׁעִים יִפְשְׁלוּ בָם.

תָּאנָא, בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָרִים קְלִיָּה וְאָמַר, אֵי
 בְּמְלִין דִּילֵן, דְּאֶתְגַּלְיִין חָכְא, אֶתְגַּנְיִין
 חֲבֵרִיָּא בְּאֶדְרָא דְעֻלְמָא דְאֶתִי, וְאֶסְתַּלְקוּ מֵהֵא
 עֻלְמָא, יָאוּת וְשְׁפִיר הָוָה, בְּגִין דְּלֹא אֶתְגַּלְיִין לְחַד
 מִבְּנֵי עֻלְמָא. הָדָר וְאָמַר, הֲדָרִי בִי, דְּהָא גְלִי קָמִיָּה
 דְּעֶתִיקָא דְעֶתִיקוֹן, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, דְּהָא לָא
 לִיקְרָא דִּילִי עֲבִידָנָא, וְלֹא לִיקְרָא דְבֵית אַפָּא, וְלֹא

לִיקָרָא דְחִבְרֵיָא אֱלִין, אֶלָּא בְּגִין דְּלֹא יִטְעוּן
בְּאִזְרְחוּי, וְלֹא יַעֲלוּן בְּכִסּוּפָא לְתַרְעֵי פְּלִטְרוּי, וְלֹא
יִמְחוּן בִּידִיהוֹן. זַפְּאָה חוּלְקֵי עֲמַהוֹן, לְעֵלְמָא דְאַתִּי.

תַּנְא, עַד לָא נִפְקוּ חִבְרֵיָא מִתְּהוּא אֲדָרָא, מִיתוּ
רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יַעֲקֹב, וְרַבִּי חֲזַקְיָה, וְרַבִּי יִיסָא.
וְחִמוּ חִבְרֵיָא, דְּהוּוּ נְטֻלִין לֹון מְלֹאכִין קְדִישִׁין בְּתַהוּא
פְּרַסָּא. וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מְלָה, וְאַשְׁתְּכַבּוּ. צִוּוּ
וְאָמַר, שְׁמָא חַס וְשָׁלוֹם גִּזְרָה אֲתַגְזֹר עֲלֵנָא
לְאַתְעַנְשָׂא, דְּאַתְגְּלִי עַל יְדֵנָא מַה דְּלֹא אֲתַגְּלִי מִיּוֹמָא
דְּקָאִים מִשָּׁה עַל טוֹרָא דְּסִינֵי, דְּכְתִיב, (שמות לד) וַיְהִי
שָׁם עִם יְיָ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וְגו' מַה אָנָּא
הָכָא. אִי בְּגִין דָּא אֲתַעַנְשׂוּ.

שְׁמַע קָלָא, זַפְּאָה אַנְתָּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, זַפְּאָה חוּלְקֵי
וְחִבְרֵיָא, אֱלִין דְּקִיּוּמִין בְּהַדְּדָ, דְּהָא אֲתַגְּלִי
לְכוּן מַה דְּלֹא אֲתַגְּלִי לְכָל חֵילָא דְּלַעִילָא, (דף קמ"ד ע"ב)
אַבְל תָּא חַזִּי, דְּהָא כְּתִיב, (יהושע ו) בְּכִכּוּרוּ יִיסְדְּנָה
וּבְצַעִירוּ יַצִּיב דְּלַתִּיהָ. וְכָל שְׁפָן דְּבַרְעוּ סְגִי וְתַקִּיף,
אַתְדַּבְּקוּ נְפִשְׁתְּהוֹן בְּשַׁעֲתָא דָּא דְּאַתְנַסִּיבוּ. זַפְּאָה
חוּלְקֵיהוֹן, דְּהָא בְּשַׁלִּימוּתָא אֲסַתְּלָקוּ. (דְּלֹא הוּוּ בּוֹן לְאַיִנוּן דְּסִיּוּ
קַמְיָהוּ, אֲמַאי מִיתוּ).

תָּאנָא, בְּעוֹד דְּאִתְגַּלְיִין מַלְיָן, אֶתְרַגְּשׁוּ עַלְאִין
 וְתַתְּאִין, (דְּאֵינוּן רַתִּיבִין) וְקָלָא אֶתְעַר בְּמֵאתָן
 וְחַמְשִׁין עַלְמִין דְּהָא מַלְיָן עֵתִיקוּן לְתַתָּא אֶתְגַּלְיִין,
 וְעַד (נ"א וְעוֹד) דְּאֵלִין מִתְפַּסְמָן נִשְׁמַתִּיחוּ בְּאֵינוּן מַלְיָן,
 נִפְקָא נִשְׁמַתִּיחוּ בְּנִשְׁיָקָה, וְאֶתְקַשְׁר בְּהַחוּז פְּרָסָא,
 וְנִטְלִין לְהוּ מִלְּאֲבֵי עַלְאֵי, וְסִלְקִין לֹון לְעֵילָא. וְאַמְאֵי
 אֵלִין. מִשּׁוּם דְּעָאלוּ וְלֹא נִפְקוּ וְזִמְנָא אַחְרָא מִן קַדְמַת
 דְּנָא, וְכִלְהוּ אַחְרֵינִי עָאלוּ וְנִפְקוּ.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כַּמָּה זַבְּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּהֵינִי תִלְתָּא,
 וְזַבְּאָה חוּלְקִנָּא לְעֵלְמָא דְּאֵתִי בְּגִין דָּא. נִפְק
 קָלָא תְּנַיִנּוֹת וְאָמַר, (דְּבַרִּים ד') וְאַתֶּם הִדְבַּקוּם בְּיִ
 אֶלְהִיכֶם חַיִּים כְּלַבֶּם חַיִּים. קָמוּ וְאִזְלוּ. בְּכַל אֶתְר
 דְּהוּן מִסְתַּפְּלִי סְלִיק רִיחִין. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן שְׂמַע
 מִינָהּ, דְּעֵלְמָא מִתְבַּרְךְּ בְּגִינָן. וְהוּוּ נִהְרִין אֲנַפְוִי
 דְּכִלְהוּ, וְלֹא הוּוּ יְכַלִּין בְּנֵי עֵלְמָא לְאַסְתַּפְּלָא בְּהוּ.

תָּאנָא, עֲשֶׂרָה עָאלוּ, וְשַׁבַּע נִפְקוּ, וְחָזָה חַדִּי רַבִּי
 שְׂמַעוֹן. וְרַבִּי אַבָּא עָצִיב. יוֹמָא חַד חָזָה
 יְתִיב רַבִּי שְׂמַעוֹן וְרַבִּי אַבָּא עֲמִיחָה, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן
 מַלְתָּה, וְחָמוּ לְאֵלִין תִּלְתָּא דְּהוּוּ מִיִּיתִין לְהוֹן מִלְּאֲכִין

עֲלֵאִין, וּמְחֻזְיִין לְהוּ גְנִיזִין וְאֲדָרִין דְּלְעִילָא, בְּגִין יִקְרָא
 דְּלַהֲזֹן. וְהוּ עֵיילי לֹזן בְּטוּרֵי דְאַפְרָסְמוּנָא דְכָּוָא. נַח
 דְּעֵתִיה דְרַבִּי אֲבָא.

תָּאנָא, מִהֵתוּא יוֹמָא לָא אַעֲדוּ חֲבַרְיָא מִבֵּי רַבִּי
 שְׁמַעוֹן. וְכַד תְּוּה רַבִּי שְׁמַעוֹן מְגַלְהַ רְזִין,
 לָא מִשְׁתַּבְּחִין תַּמָּן אֶלָּא אֵינוּן. וְהוּה קֶאֱרִי לְהוּ רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, שְׁבַעָה אָנָן עֵינֵי יִי. דְּכַתִּיב, (זכריה ד) שְׁבַעָה אֱלֹהִי
 עֵינֵי יִי וְעָלָן אֶתְמַר. אָמַר רַבִּי אֲבָא, אָנָן שְׂיִתָּא
 בּוֹצִינֵי, דְנִהָרָאן מִשְׁבִּיעָאָה. אַנְתָּ הוּא שְׁבִיעָאָה
 דְּכָלָא. דְּהָא לִית קִיּוּמָא לְשִׂיתָא, בַּר מִשְׁבִּיעָאָה.
 דְּכָלָא תְּלִי בְּשְׁבִיעָאָה. רַבִּי יְהוּדָה קֶאֱרִי לִיה שְׁבַת,
 דְּכָלְהוּ שִׂיתָא מִנִּיה מִתְּבַרְכִין, דְּכַתִּיב, (שמות כ) שְׁבַת
 לִי, קִדְשׁ לִי, מַה שְׁבַת לִי קִדְשׁ, אוֹף רַבִּי שְׁמַעוֹן
 שְׁבַת לִי קִדְשׁ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תְּוּוּהָנָא עַל הַהוּא חֲגִיר תְּרַצָּן,
 מְאָרִיה דְּשַׁעְרֵי, אָמַאי לָא אֲשַׁתְּבַח בְּבֵי
 אֲדָרָא דִילָן, בְּזוּמָנָא דְאַתְנַגְלִיזִין מְלִין אֵלִין קַדִּישִׁין.
 אֲדִהָכֵי, אָתָא אֱלֹהֵינוּ, וְתַלְת קַטְפוּרֵי נְהִירִין בְּאַנְפוּי.
 אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, מָאי טַעְמָא לָא שְׁכִיחַ מִר
 בְּקַרְדֻּשָׁא (ס"א בְּקַרְדֻּשָׁא) גְּלִיפָא דְמְאָרִיה, בְּיוּמָא דְהַלּוּלָא.

אָמַר לִיה, חֵייד רַבִּי שְׁבַע יוֹמִין אֶתְבְּרִירוּ קַמִּיה
 קִדְשָׁא בְּרִידְ הוּא, כָּל אֵינּוֹן דִּי יִתּוֹן וְיִשְׁתַּכְּחֵן
 עַמִּיה, עַד לָא עֵיילִתוֹן בְּבִי אֲדָרָא דְלִבּוֹן, וּבְעֵינָא
 לְאֶשְׁתַּכְּחָא, זַמִּין קָשִׁיר בְּכַתְּפוּי (ס"א נ"ל שכן צריך לומר, וְאֵנָּא הָנָה
 זַמִּין תַּמּוֹן, וּבְעֵינָא קַמִּיה לְאֶשְׁתַּכְּחָא, וּבְדִין קָשִׁיר בְּכַתְּפוּי) וְלָא יִכְיִלְנָא,
 דִּהֵהוּא יוֹמָא שְׁדַרְנִי קִדְשָׁא בְּרִידְ הוּא, לְמַעַבְד נִסִּין
 לְרַב הַמְּנוּנָא סָבָא וְחַבְרוּי, דְאֶתְמַסְרוּ בְּאַרְמוּנָא (ס"א
 בְּקַרְוִינָא) דְּמַלְכָּא, וְאַרְחִישְׁנָא לְהוּ בְּנִסָּא, דְּרַמִּינָא לְהוּ
 כּוּתְלָא דְּהֵיכְלָא דְּמַלְכָּא, וְאֶתְקַטְרוּ בְּקַטְרוּי, דְּמִיתוּ
 אַרְבַּעִים וַחֲמִשָּׁה פְּרֻדֵּשְׁבִי. וְאַפִּיקְנָא לְרַב הַמְּנוּנָא
 וְחַבְרוּי וְרַמִּינָא (נ"א וְאוּלִיבָנָא) לֹזֵן לְבַקְעַת אוּנו,
 וְאַשְׁתְּזִיבוּ. וְזַמִּינָא קַמִּייהוּ נְהַמָּא וּמַיָּיא, דְּלָא אֲכָלוּ
 תְּלַתָּא יוֹמִין. וְכָל הַהוּא יוֹמָא לָא בְּדִילְנָא מְנִייהוּ.

וְכַד תַּבְנָא, אֶשְׁכְּחָנָא פְּרָסָא דְנָטְלוּ כָּל אֵינּוֹן סְמְכִין,
 וְתַלַּת מִן חַבְרֵיָיא עֲלָה, וְשְׁאִילְנָא לֹזֵן. וְאָמְרוּ
 חוּלְקָא דְקוּדְשָׁא בְּרִידְ הוּא, מַהֲלוּלָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְחַבְרוּי. וּפָאָה אֲנֵת רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְזַפָּאָה חוּלְקָא,
 וְחוּלְקָא דְאֵינּוֹן חַבְרֵיָיא דִּיתְבִּין קַמָּךְ. פְּמָה דְרַגִּין
 אֶתְתַּקְּנוּ לְכוֹן לְעֵלְמָא דְאֵתִי. פְּמָה בּוֹצִיעִין דְנַהוֹרִין
 זַמִּינִין לְנַהֲרָא לְכוּ.

וְהָא חַיִּי, יוֹמָא דִּין בְּגִינְךָ אֲתַעְטְרוּ חַמְשֵׁין כְּתָרִין
 לְרַבִּי פְּנִיחָם בֶּן יֶאֱזֵר חֲמוּדָה. וְאַנָּא אֲזִילָנָא
 עִמָּיה בְּכָל אֵינּוֹן נְהָרֵי דְטוּרֵי דְאַפְרַסְמוּנָא דְכוּנָא,
 וְהוּא בְרִיר דְּוִכְתִּייה, וְאַתְתָּקֵן. (ס"א וְאַנָּא הָא חֲזִינָא דְהָא בְרִיר וְכוּ')
 אָמַר לִיה, קְטוּרִין צְדִיקֵינָא בְּקַרְטוּפָא דְעֵטְרִין, (דף קמ"ה
 ע"א) בְּרִישׁ יַרְחֵי וּבְזִמְנֵי וְשַׁבְתִּי, יַתִּיר מִכָּל שְׂאֵר יוֹמִין.

אָמַר לִיה, וְאַף כָּל אֵינּוֹן דְּלִבְר, דְּכְתִיב, (ישעיה סו) וְהָיָה
 מִיְדֵי חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִיְדֵי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ וְגו'. אִי
 אֲלִין אֲתִינּוּ, כָּל שְׁבִין צְדִיקֵינָא. מִיְדֵי חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ,
 לְמָה. מִשּׁוּם דְּמִתְעַטְרֵי אֲבָהָתָא רְתִיבָא קְדִישָׁא.
 וּמִיְדֵי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ, דְּמִתְעַטְר שְׁבִיעָאָה דְּכָל אֵינּוֹן
 שִׁיתָא יוֹמִין, דְּכְתִיב, (בראשית ב) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם
 הַשְּׁבִיעִי וְגו'.

וְאַנְתָּ הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁבִיעָאָה דְּשִׁיתָא, תְּהֵא
 מִתְעַטְר וּמִתְקַדָּשׁ יַתִּיר מִכָּלְא. וְתַלְתַּת עֲדוּנִין
 דְּמִשְׁתַּכְּחִין בְּשְׁבִיעָאָה, וּמִינִין חֲבֵרֵינָא אֲלִין צְדִיקֵינָא
 לְאַתְעֵדְנָא בְּגִינְךָ לְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְכְתִיב (ישעיה נח) וְקִרְאתָ
 לְשַׁבַּת עֲנֵג לְקְדוּשׁ יְיָ מְכֻבָּד. מָאן הוּא קְדוּשׁ יְיָ.
 דָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּאַקְרִי מְכֻבָּד בְּעֵלְמָא דִּין,
 וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. עד כאן האדרא קדישא רבא.

דִּבֶּר אֶל אֶהָרֵן וְאֶל בְּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִבְרְכוּ וְגו'.
 (במדבר ו') רַבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קג) וְחֶסֶד יִי
 מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאָיו וְצִדְקָתוֹ לְבָנֵי בָנִים. כִּמְהָ
 גְּדוּלָה הִירָאָה לְפָנָיו הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁבְכָלֵל
 הִירָאָה עֲנוּתָה, וּבְכָלֵל הָעֲנוּתָה חֲסִידוֹת. נִמְצָא שָׁפֵל מִי
 שֵׁישׁ בּוֹ יִרְאֵת חֲטָא, יִשְׁנֹו בְּכֶלֶן וּמִי שֵׁאִינוֹ יִרְאֵ
 שָׁמַיִם, אֵין בּוֹ לֹא עֲנוּתָה וְלֹא חֲסִידוֹת.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא (כ"ב) דָּא לְבָרְכָא כִּהְנָא ית עֲמָא בְּכָל יוֹמָא, בְּזִקְיָפוּ
 דְּאֶעְבְּעִי. וּלְבָרְכָא בְּרִכְתָּא בְּכָל יוֹמָא, לְאַשְׁתַּפְּחָא
 בְּרִכְתָּאן עִילָא וְתַתָּא. דְּהָא אֶעְבְּעָאן קַיְמִין בְּרִזָּא עֲלָאָה, חֲמִשׁ גּו'
 חֲמִשׁ. חֲמִשׁ דִּימִינָא, וְחֲמִשׁ דְּשַׁמְאֵלָא. חֲמִשׁ דִּימִינָא, אֵינֻן שְׁבַחָא
 יְתִירָא עַל אֵינֻן דְּשַׁמְאֵלָא, בְּגִין, דְּהָא יְמִינָא אֵית לִיהּ שְׁבַחָא
 יְתִירָא עַל שַׁמְאֵלָא. וְעַל דָּא בְּבָרְכָתָא דְקָא בְּרִיד כִּהְנָא ית עֲמָא,
 אֶעְטְרִיד לְזֻקְפָא יְמִינָא עַל שַׁמְאֵלָא. וְלַעֲיִנָּא בְּעִינָא טָבָא.

לשון הקודש

יום בזקיפות האצבעות, ולברך ברכה בכל
 יום, להמצא ברכות מעלה ומטה. שהרי
 האצבעות עומדות בסוד עליון, חמש תוך
 חמש. חמש של הימין וחמש של שמאל.
 חמש של הימין הן שבה יותר על אותן של
 שמאל, משום שימין זו יש לה שבה יתר
 על שמאל. ועל זה בברכה שמברך הכהן
 את העם, צריך לזקף ימין על שמאל ולעין
 בעין טובה.

דִּבֶּר אֶל אֶהָרֵן וְאֶל בְּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִבְרְכוּ
 וְגו'. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קג) וְחֶסֶד הִ'
 מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאָיו וְצִדְקָתוֹ לְבָנֵי
 בָנִים. כִּמְהָ גְּדוּלָה הִירָאָה לְפָנָיו הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שֶׁבְכָלֵל הִירָאָה עֲנוּתָה, וּבְכָלֵל הָעֲנוּתָה
 חֲסִידוֹת. נִמְצָא שָׁפֵל מִי שֵׁישׁ בּוֹ יִרְאֵת חֲטָא,
 יִשְׁנֹו בְּכֶלֶן. וּמִי שֵׁאִינוֹ יִרְאֵ שָׁמַיִם, אֵין בּוֹ לֹא
 עֲנוּתָה וְלֹא חֲסִידוֹת.

רעיא מהימנא

מִצְוָה (כ"ב) זו לְבָרְךְ הַכֹּהֵן אֶת הָעָם בְּכָל

וְכַד פְּרִישׁ יְדוּי כְהֵנָּא, שְׂכִינְתָּא שְׂרִיאַ עַל אֵינּוּן אַעֲבָעָאן, דְּהָא קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אִסְתַּבְּחָא עִמְיָה דְכְהֵנָּא בְּאֵינּוּן בְּרַבָּאן. וַיִּשְׂרָאֵל מִתְּבַרְכִין מִתְּרִין סְמָרִין מַעֲלִיא וְתַתָּא. מַעֲלִיא, שְׂכִינְתָּא דְשְׂרִיאַ עַל אֵינּוּן אַעֲבָעָאן, וְכְהֵנָּא דְקָא מְבַרְךְ.

תָּא חוּזִי, מַלְיָן דְקָא עֲבָדִי, מִתְעַרְיָן מַלְיָן לְעִילָא. כְּנוּנָא דָא בְּפִרְיִשׁוֹ דְאַעֲבָעָן דְכְהֵנָּא לְתַתָּא, אֲתַעֲרַת שְׂכִינְתָּא לְמִיתִי וְלְשְׂרִיאַ עֲלֹן. וְכֵן כְּמָה מַלְיָן אֵינּוּן בְּעֲלָמָא, דְמִתְעַרְיָן מַלְיָן לְעִילָא. דְהָא בְּאֲתַעֲרוּתָא דְלְתַתָּא, אֲתַעַר חֵילָא אַחֲרָא לְעִילָא. וְהָא אֲוִקִימָנָא בְּכַמְהָ דּוּכְתִי. וְהֵינּוּ טַעֲמָא דְלוּלָב, וְהֵינּוּ טַעֲמָא דְשׁוּפְרָא. וְכַמְהָ אֵינּוּן בְּהַאי גְּוֹנָא עֶשֶׂר אַעֲבָעָן, מִתְעַרְיָ שְׂכִינְתָּא לְשְׂרִיאַ עֲלִייהוּ. מִתְעַרְיָ עֶשֶׂר דְרֵגִין אַחֲרֵינִין לְעִילָא לְאַחֲרָא, וְכִלָּא בְּשַׁעֲתָא חֲדָא.

וְעַל דָּא, אָסִיר לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְזֻקְפָּא אַעֲבָעָאן בְּזֻקִיפּוֹ לְמַנְגָּא, אֲלָא בְּעֲלוּתָא, וּבְבִרְבָּאן, וּבְשִׁמָּא דְקִוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא. וְהָא אֲוִקִימָנָא, דְאֵינּוּן אֲתַעֲרוּ דְשִׁמָּא קִדְשָׁא, וְרָזָא דְמְהִימְנוּתָא. זְקִיפּוֹ דְאַעֲבָעָאן, מְמַנֵּן בְּחַהוּא זְקִיפּוֹ דְלַחוּן, עֶשְׂרָה שְׁלִיטִין, כְּמָה

לְשׁוֹן הַקִּוּדֵשׁ

בְּהַתְעוּרְרוּת שְׁלֵמָּה מִתְעוּרַר כַּח אַחַר לְמַעְלָה, וְזֶה בְּאַרְגֵּנוּ בְּכַמְהָ מְקוּמוֹת. וְהֵינּוּ טַעֲם הַלוּלָב וְהֵינּוּ טַעֲם הַשׁוּפְרָא. וְכַמוֹת הֵם בְּגוּן זֶה עֶשֶׂר אַעֲבָעוֹת מְעוּרְרוֹת הַשְּׂכִינָה לְשָׂרוֹת עֲלֵיהֶן. מִתְעוּרְרוֹת עֶשֶׂר מַעֲלוֹת אַחֲרוֹת לְהַאֲרִי, וְהַכֹּל בְּשַׁעֲתָא אַחַת.

וְעַל כֵּן אָסוּר לְכַן אֲדָם לְזַקֵּף אַעֲבָעוֹת בְּזֻקִיפּוֹת לְחֵנֶם, אֲלָא בְּתַפְלָה וּבְבִרְכּוֹת וּבְשֵׁם שֶׁל הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהָרִי בְּאַרְגֵּנוּ, שֶׁהֵם הַמְעוּרְרִים אֶת הַשֵּׁם הַקִּדּוּשׁ וְסוּד הַאֲמוּנָה. זְקִיפּוֹת הַאַעֲבָעוֹת, מְמַנִּים בְּאוֹתָהּ

וּבְשִׁפּוּרֵשׁ הַכֶּהֵן אֶת יְדוּי, הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה עַל אוֹתָן הַאַעֲבָעוֹת, שֶׁהֵרִי הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַסְּבִים עִם הַכֶּהֵן בְּאוֹתָן בְּרִכּוֹת. וַיִּשְׂרָאֵל מִתְּבַרְכִים מִשְׁנֵי צַדִּים – מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה. מִלְּמַעְלָה – הַשְּׂכִינָה שְׁשׁוּרָה עַל אוֹתָן אַעֲבָעוֹת, וְהַכֶּהֵן שְׂמִבְרָךְ.

בְּאֵר רְאָה, דְבָרִים שְׁעוֹשִׂים, מְעוּרְרִים דְבָרִים לְמַעְלָה. כְּמוֹ זֶה בְּפִרְיִשְׁתָּא אַעֲבָעוֹת הַכֶּהֵן לְמַטָּה, מִתְעוּרְרַת הַשְּׂכִינָה לְבֵּא וְלְשָׂרוֹת עֲלֵינוּ. וְכֵן כְּמָה דְבָרִים הֵם בְּעוֹלָם שְׂמַעוּרְרִים דְבָרִים לְמַעְלָה, שֶׁהֵרִי

דְּאוּקְמוּהָ. וְכִהְיָא בְּעֵי לְבָרְכָא בְּעִינָא טָבָא, בְּאַסְתַּכְּמוּתָא
דְּשְׂכִינְתָא, כְּמַה דְּאַתְמַר.

בְּהֵיא שְׁעָתָא דְּבָרְכָתָא דָּא נְפָקָא מִפּוּמִיָּה דְּכִהְיָא, אֵינּוּן שְׁתִּין
אַתְוּוּן, נְפָקִין וְטָסִין בְּרָקִיעָא, וּמְמַנּוּן שְׁתִּין רַבְרַבִּין, עַל
כָּל אֶת וְאַת. וְכִלְהוּ אֹדֶן עַל כָּל אֲלִין בְּרַכָּאן. מְאִי טַעְמָא שְׁתִּין
אַתְוּוּן בְּבָרְכֵן אֲלִין. בְּנִין דִּישְׂרָאֵל שְׁתִּין רַבּוּא אֵינּוּן, וְרַזָּא דְּשְׁתִּין
רַבּוּא קִיּוּמִין בְּעֲלָמָא, וְכָל חַד וְחַד אֵיחַו חַד (רַבּוּא).

שְׂמָא קְדִישָׁא דְּנִפְקָא מִחַאי, סְלָקָא לְעֵילָא, עַד הַהוּא כְּרַסְיָא
דְּלְעֵילָא. וְכִלְא שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, וְשְׂכִינְתָא דְּלַתְתָּא, אֹדֶן
בְּכִהְיָא בְּאֵינּוּן בְּרַכָּאן, וְכָל אֵינּוּן שְׁתִּין מְמַנּוּן. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְשָׂמוּ
אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֵם. וּכְדִין קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא
מְבָרַךְ לֹזֵן לְיִשְׂרָאֵל. (ע"ב).

תָּאנָא, מִי שְׂיַצָּא מִן הִירָאָה, וְנִתְלַבֵּשׁ בְּעֵנּוּתָא, עֵנּוּתָא
עֲדִיף, וְנִכְלָל בְּכִלְהוּ. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (משלי
כב) עַקֵּב עֵנּוּתָא יִרְאֵת יְיָ. כָּל מִי שְׂיִישׁ בּוֹ יִרְאֵת שְׁמַיִם,
זוֹכֵה לְעֵנּוּתָא. כָּל מִי שְׂיִישׁ בּוֹ עֵנּוּתָא, זוֹכֵה לְחַסִּידוּתָא.

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

(רַבּוּא) אַחַד.

הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שְׂיוֹצָא מִזֶּה עוֹלָה לְמַעְלָה עַד
אוֹתוֹ הַכֶּסֶף שְׁלֹמְעֵלָה. וְהַכֶּל, שְׂכִינָה עֲלִיּוּנָה
וְשְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, מוֹדִים לְבָהֵן בְּאוֹתָן
הַבְּרָכוֹת וְעַל אוֹתָם שְׂשִׁים מְמַנִּים. וְעַל זֶה
כְּתוּב, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי
אֲבָרְכֵם. וְאִזּוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבָרַךְ אֶת
יִשְׂרָאֵל. (ע"ב רִיעֵא מוֹדִמְנָא).

לְמַדְנֵנוּ, מִי שְׂיַצָּא מִן הִירָאָה וְנִתְלַבֵּשׁ בְּעֵנּוּתָא
– עֵנּוּתָא עֲדִיף, וְנִכְלָל בְּכִלְהוּ. וְהוּא שְׂכִינְתָא (משלי

וְקִיפּוֹת שְׁלֵהֵן עֲשָׂרָה שְׁלִיטִים, כְּמוֹ שְׂבַאֲרֵנוּ.
וְהַכֶּהֵן צְרִידָא לְבָרַךְ בְּעֵין טוֹבָה בְּהַסְכָּמַת
הַשְׂכִּינָה, כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׂבָרְכָה זוּ יוֹצֵאת מִפִּי הַכֶּהֵן,
אוֹתָן שְׂשִׁים אוֹתִיּוֹת יוֹצֵאות וְטָסוֹת בְּרָקִיעָא,
וּמְמַנִּים שְׂשִׁים גְּדוּלִים עַל כָּל אוֹת וְאוֹת,
וְכִלְהוּ מוֹדִים עַל כָּל הַבְּרָכוֹת הַלְלוּ. מַה
הַטַּעַם שְׂשִׁים אוֹתִיּוֹת בְּבָרְכוֹת הַלְלוּ? מִשּׁוּם
שְׂיִשְׂרָאֵל הֵם שְׂשִׁים רַבּוּא, וְסוּד שְׂשִׁים
רַבּוּא עוֹמְדִים בְּעוֹלָם, וְכָל אַחַד וְאַחַד הוּא

וְכָל מִי שֵׁישׁ בּוֹ יֵרָאֵת שָׁמַיִם, זֹכֶה לְכָלֶם. לְעֵנְוָה,
 דְּכָתִיב עֵקֶב עֵנְוָה יֵרָאֵת יי. לַחֲסִידוֹת, דְּכָתִיב וַחֲסֵד
 יי מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יֵרָאוּ.

תָּאנָא, כָּל אָדָם שֵׁישׁ בּוֹ חֲסִידוֹת, נִקְרָא מִלְאֲךָ

(דף קמ"ה ע"ב) יי צְבָאוֹת. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (מלאכי

ב) כִּי שִׁפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ
 כִּי מִלְאֲךָ יי צְבָאוֹת הוּא. מִפְּנֵי מָה זָכָה כֹהֵן
 לְהִקְרָא מִלְאֲךָ יי צְבָאוֹת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה
 מִלְאֲךָ יי צְבָאוֹת, כֹהֵן לְמַעְלָה, אִף כֹהֵן מִלְאֲךָ יי
 צְבָאוֹת לְמַטָּה.

וּמֵאַן הוּא מִלְאֲךָ יי צְבָאוֹת לְמַעְלָה. זֶה מִיכָא"ל
 הַשֵּׁר הַגָּדוֹל, דְּאֵתִי מַחֲסֵד שֶׁל מַעְלָה, וְהוּא
 כֹהֵן גָּדוֹל שֶׁל מַעְלָה, כְּבִיכּוֹל, כֹהֵן גָּדוֹל דִּלְתַתָּא,
 אִקְרִי מִלְאֲךָ יי צְבָאוֹת, מִשּׁוּם דְּאֵתִי מַסְטָרָא דְחֲסֵד.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

כִּי מִלְאֲךָ ה' צְבָאוֹת הוּא. מִפְּנֵי מָה זָכָה כֹהֵן
 לְהִקְרָא מִלְאֲךָ ה' צְבָאוֹת? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 מָה מִלְאֲךָ ה' צְבָאוֹת כֹהֵן לְמַעְלָה, אִף כֹהֵן
 מִלְאֲךָ ה' צְבָאוֹת לְמַטָּה.

וּמִי הוּא מִלְאֲךָ ה' צְבָאוֹת לְמַעְלָה? (דניאל יב)
 זֶה מִיכָא"ל הַשֵּׁר הַגָּדוֹל, שֶׁבֵּא מַחֲסֵד שֶׁל
 מַעְלָה, וְהוּא כֹהֵן גָּדוֹל שֶׁל מַעְלָה. כְּבִיכּוֹל
 כֹהֵן גָּדוֹל שֶׁלְמַטָּה נִקְרָא מִלְאֲךָ ה' צְבָאוֹת,
 מִשּׁוּם שֶׁבֵּא מִצַּד הַחֲסֵד. מָהוּ חֲסֵד? רַחֲמִים

עֵקֶב עֵנְוָה יֵרָאֵת ה'. כָּל מִי שֵׁישׁ בּוֹ יֵרָאֵת
 שָׁמַיִם, זֹכֶה לְעֵנְוָה. כָּל מִי שֵׁישׁ בּוֹ עֵנְוָה,
 זֹכֶה לַחֲסִידוֹת. וְכָל מִי שֵׁישׁ בּוֹ יֵרָאֵת שָׁמַיִם,
 זֹכֶה לְכָלֶם. לְעֵנְוָה – שְׁכָתוּב עֵקֶב עֵנְוָה
 יֵרָאֵת ה'. לַחֲסִידוֹת – שְׁכָתוּב (תהלים ap) וַחֲסֵד
 ה' מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יֵרָאוּ.

לְמַדְנֵו, כָּל אָדָם שֵׁישׁ בּוֹ חֲסִידוֹת, נִקְרָא
 מִלְאֲךָ ה' צְבָאוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב (מלאכי ב) כִּי
 שִׁפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ

מֵהוּ חֶסֶד. רַחֲמֵי גוֹ רַחֲמֵי. וּבְגִין כֶּךָ, כִּהֵן לָא אֲשַׁתְּבַח
מִפְּטָרָא דְדִינָא. מָאֵי טַעְמָא זָכָה כִּהֵן לְחֶסֶד, בְּגִין
הִירָאָה. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קג) וְחֶסֶד ייִ מֵעוֹלָם
וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאִיו.

עוֹלָם וְעוֹלָם מֵהוּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּמָה דְאִתְתַּקֵּן
בְּאֲדָרָא קַדִּישָׁא, עוֹלָם חַד, וְעוֹלָם תְּרִי. אָמַר
רַבִּי חֵינָא אִי הָכִי מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם מִיבְעֵי לִיהַ.
אָמַר לִיהַ, תְּרִי עָלְמֵי נִינְהוּ. וְאִתְהַדְּרוּ לְחַד. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי יִצְחָק עַד מָתִי תִסְתּוּם דְּכַרִּיד. מִן
הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, כְּלָלָא דְרִזָּא עֲלָאָה, אָדָם
דְּלַעִילָא, וְאָדָם דְּלַתְתָּא, וְהֵינְנוּ עוֹלָם וְעוֹלָם. וְכַתִּיב
יְמֵי עוֹלָם, וְכַתִּיב שְׁנוֹת עוֹלָם, וְהָא אוֹקְמוּהָ בְּאֲדָרָא
קַדִּישָׁא עֲלָאָה.

עַל יִרְאִיו, דְּכָל מָאן דְּאִיתּוּ דְּחִיל חַטָּאָה, אֶקְרִי
אָדָם. אֵימַתִּי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאִיתּוּ בֵּיהַ

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

הֵם, וְחֹרּוּ לְהִיּוֹת אַחַד. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
לְרַבִּי יִצְחָק, עַד מָתִי תִסְתּוּם דְּכַרִּיד? מִן
הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם כְּלָלָא שֶׁל סוּד עֲלִיוֹן, אָדָם
שְׁלַמְעֵלָה וְאָדָם שְׁלַמְטָה, וְהֵינְנוּ עוֹלָם וְעוֹלָם.
וְכַתּוּב יְמֵי עוֹלָם, וְכַתּוּב שְׁנוֹת עוֹלָם, וְהִרִי
פְּרֻשָׁה בְּחֶדֶר הַקּוּדֵשׁ הָעֲלִיוֹן.

עַל יִרְאִיו – שְׁכָל מִי שֶׁהוּא יִרָא חַטָּא, נִקְרָא
אָדָם. מָתִי? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שֵׁישׁ בּוּ יִרְאָה,

תּוֹךְ רַחֲמִים. וּמִשּׁוּם כֶּךָ כִּהֵן לָא נִמְצָא מִצַּד
הַדִּין. מָה הַטַּעַם זָכָה כִּהֵן לְחֶסֶד? בְּגַלְל
הִירָאָה. וְהוּ שְׁכַתּוּב (תהלים קג) וְחֶסֶד ה' מֵעוֹלָם
וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאִיו.

מֵהוּ עוֹלָם וְעוֹלָם? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּמוֹ
שֶׁהִתְקַן בְּחֶדֶר הַקּוּדֵשׁ, עוֹלָם אַחַד, וְעוֹלָם
שְׁנַיִם. אָמַר רַבִּי חֵינָא, אִם כֶּךָ, מִן הָעוֹלָם וְעַד
הָעוֹלָם צְרִיךְ לוֹ לְהִיּוֹת! אָמַר לוֹ, שְׁנֵי עוֹלָמוֹת

יִרְאֶה עֲנֹה חֲסִידוֹת, כִּלְלָא דְכִלְלָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא תַנִּינָן אָדָם כִּלְלָא דְדַבְרֵי וְנוֹקְבָא. אָמַר לִיה וְדַאי חָכִי הוּא, בְּכִלְלָא

דְּאָדָם, דִּמְאֵן דְּאִתְחַבַּר דְּבַר וְנוֹקְבָא, אִקְרִי אָדָם, וְכִדִּין דְּחִיל חֲטָאָן. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׂרִיָא בֵּיה עֲנֹה.

וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְשְׂרִיָא בֵּיה חֶסֶד. וּמְאֵן דְּלֹא אִשְׁתַּכַּח דְּבַר וְנוֹקְבָא, לָא חוּז בֵּיה לֹא יִרְאֶה וְלֹא עֲנֹה וְלֹא

חֲסִידוֹת. וְנִבְיָן כִּדְּ אִקְרִי אָדָם כִּלְלָא דְכִלְלָא, וְכִיּוֹן דְּאִקְרִי אָדָם, שְׂרִיָא בֵּיה חֶסֶד, דְּכַתִּיב, (תהלים פט) אָמַרְתִּי

עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה וְגו'. וְלֹא יָכִיל לְאִתְבַּנְּאָה, אִי לֹא אִשְׁתַּכַּח דְּבַר וְנוֹקְבָא.

וְכַתִּיב וְחֶסֶד יִי מַעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאִיו. יִרְאִיו כִּלְלָא דְאָדָם. דְּבַר אַחַר וְחֶסֶד יִי מַעוֹלָם

וְעַד עוֹלָם, אֵלִין אֵינּוֹן פַּתְיֵי דְאַתּוּ מַסְטְרָא דְחֶסֶד, וְאַתְסִינּוּ אַתְסַנְא דָּא דְנַחִית מַעוֹלָם דְלַעִילָא לְעוֹלָם

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

עֲנֹה, חֲסִידוֹת, כִּלְלָא שֶׁל הַכֹּל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהִי שְׂנִינּוּ, אָדָם כִּלְלָא זָכַר וְנוֹקְבָה. אָמַר לוֹ, וְדַאי כִּדְּ זֶה בְּכִלְלָא שֶׁל אָדָם, שְׂמִי שְׂמַתְחַבַּר זָכַר וְנוֹקְבָה, נִקְרָא אָדָם, וְאִזּוּ יִרְא חֲטָא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׂשׁוּרָה בּוֹ עֲנֹה. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׂשׁוּרָה בּוֹ חֶסֶד. וּמִי שֶׁלֹּא נִמְצָא זָכַר וְנוֹקְבָה, אֵין בּוֹ לֹא יִרְאֶה וְלֹא עֲנֹה וְלֹא חֲסִידוֹת. וּמִשׁוּם כִּדְּ נִקְרָא אָדָם כִּלְלָא

הַכֹּל. וְכִיּוֹן שְׂנִקְרָא אָדָם, שׁוּרָה בּוֹ חֶסֶד, שְׂכַתוּב (שם פט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה וְגו'. וְלֹא יָכִיל לְהַבְנוֹת אִם לֹא נִמְצָא זָכַר וְנוֹקְבָה. וְכַתִּיב (תהלים קפ) וְחֶסֶד ה' מַעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאִיו. יִרְאִיו - כִּלְלָא שֶׁל אָדָם. דְּבַר אַחַר וְחֶסֶד ה' מַעוֹלָם וְעַד עוֹלָם - אֵלֶּה אוֹתָם כְּהַנִּיחַ שְׂבָאוּ מִצַּד הַחֶסֶד, וְיִרְשׁוּ יִרְשָׁה זֶה שְׂיִרְדָה מַעוֹלָם שְׂלַמְעֵלָה לְעוֹלָם שְׂלַמְעֵלָה עַל

דְּלִתְתָּא. עַל יִרְאִיו, כִּהְיִי דְלִתְתָּא, דְּכִתְיִב, (ויקרא טז)
 וְכִפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ לְאֵתְכַלְלָא בְּכָלְלָא דְאָדָם.
 וְצַדִּיקְתּוֹ לְבָנֵי בָנִים, מִשּׁוּם דְּזָכָה לְבָנֵי בָנִים. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי, מַהוּ וְצַדִּיקְתּוֹ, וְחִסְדּוֹ מִיִּבְעֵי לֵיהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵיִינוּ רָזָא דְתַנִּינָן בְּזֹאת, (בראשית ב)
 כִּי מֵאִישׁ לָקַחְתָּהּ זֹאת. וְכִתְיִב (בראשית ב) לְזֹאת
 יִקְרָא אִשָּׁה, וְזֹאת אֶתְכַלִּילֶת בְּאִישׁ, דְּהֵיִינוּ חֶסֶד,
 וְזֹאת נִוְקְבָא. חֶסֶד דְּכֵר. וּבְגִין כֵּךְ דְּכֵר דְּאֵתִי
 מִסְטָרָא דְחַוְרָא דָּא, אֶקְרִי חֶסֶד. וְזֹאת אֶתְקָרִי צַדִּיק,
 דְּאֵתִיָּא מִסְטָר סוּמְקָא. וּבְגִין כֵּךְ אֶקְרִי אִשָּׁה. וְהֵיִינוּ
 דְּכִתְיִב וְצַדִּיקְתּוֹ, מָאִי וְצַדִּיקְתּוֹ. צַדִּיקְתּוֹ דְּחֶסֶד, בֵּת
 זִיגוּ, דְּאֶתְכַסְמָא דָּא בְּדָא. וּבְגִין כֵּךְ תַּנִּינָן, כָּל כַּהֲנָן
 שְׂאִין לוֹ בֵּת זִיג, אָסוּר בְּעֵבוּדָה, דְּכִתְיִב וְכִפֵּר בְּעֵדוֹ
 וּבְעֵד בֵּיתוֹ.

לשון הקודש

וְזֹאת נְקֻבָּה. חֶסֶד זָכָר. וּמִשּׁוּם כֵּךְ זָכָר שְׂבָא
 מִצַּד הַלְבָן הַזֶּה, נִקְרָא חֶסֶד. וְזֹאת נִקְרָאת
 צַדִּיק, שְׂבָאָה מִצַּד אָדָם, וּמִשּׁוּם כֵּךְ נִקְרָאת
 אִשָּׁה. וְהֵיִנוּ מַה שְׂכַתּוּב וְצַדִּיקְתּוֹ. מַה זֶה
 וְצַדִּיקְתּוֹ? צַדִּיקְתּוֹ שֶׁל חֶסֶד, בֵּת זִיגוּ,
 לְהַתְּפֵשׂם זֶה בְּנֵה. וּמִשּׁוּם כֵּךְ לְמַדְנֵה, כָּל כַּהֲנָן
 שְׂאִין לוֹ בֵּת זִיג, אָסוּר בְּעֵבוּדָה, שְׂכַתּוּב
 וְכִפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ.

יִרְאִיו - כִּהְנִים שְׁלֵמְטָה, שְׂכַתּוּב (ויקרא טז)
 וְכִפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ, לְהַתְּכַלֵּל שֶׁל
 אָדָם. (ש) וְצַדִּיקְתּוֹ לְבָנֵי בָנִים, מִשּׁוּם שְׂזָכָה
 לְבָנֵי בָנִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֵּךְ, מַהוּ
 וְצַדִּיקְתּוֹ? וְחִסְדּוֹ הֵיךְ צְרִיךְ לוֹ לְהִיטוּ!
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵיִנוּ סוּד שְׂשֻׁנֵינוּ בְּזֹאת,
 (בראשית ב) כִּי מֵאִישׁ לָקַחְתָּהּ זֹאת. וְכַתּוּב לְזֹאת
 יִקְרָא אִשָּׁה. וְזֹאת נְכַלְלָהּ בְּאִישׁ, שְׁהֵיִנוּ חֶסֶד,